

Prolapsen: uitstulpingen van einddarm, vagina, baarmoeder of blaas

Frits Bouwkamp, dierenarts varkensgezondheidszorg

Regelmatig worden bij varkens uitstulpingen (prolapsen) van de einddarm (rectum), endeldarm, vagina, baarmoeder of blaas gezien. Rectumprolaps komt het meest voor bij opgroeiende varkens als gespeende biggen en vleesvarkens. In de literatuur worden verschillen in optreden genoemd van 0,7-15% per koppel. Een prolaps van de vagina, blaas of baarmoeder komt meer voor bij zeugen (ongeveer 0,5-1%).

Rectumprolaps

Zoals de naam rectumprolaps al zegt, is er sprake van uitstulping van de einddarm. Soms is er sprake van een uitstulping van de dikkedarm of zelfs de dunnedarm. De uitstulpingen worden waarschijnlijk veroorzaakt door hard persen als gevolg van verhoogde druk in de buikholte. Hiervoor kunnen meerdere oorzaken worden genoemd:

• Voer- en drinkwater gerelateerde aandoeningen:

- te weinig drinkwater. Hierdoor te harde mest
- te weinig ruwe celstof. Hierdoor verstopping
- overvoeding met brij
- blokkade van de urineleider door een te hoog Ca-gehalte in brijvoer, bij pas gespeende beertjes/borgen
- voeren van melk, weipoeder, vismeel, sojameel
- te hoge mate van dikkedarmvertering
- schimmeltoxinen (Zearalenon) in het voer
- overmatig veel zout in het voer
- voerveranderingen. De reden hiervoor is niet duidelijk.

• Huisvesting en klimaat:

- liggen op een schuine vloer met een helling van meer dan 1 cm per 20 cm
- te hoge hokbezetting bij gespeende biggen
- extreem op elkaar kruipen bij kou
- slechte ventilatie.

• Ziektekundige oorzaken:

- hoesten
- ontstekingen van de endeldarm door bacteriën, virussen, wormen, schimmelinfectie

- ontsteking van blaas, urineleiders en vagina.

• Varkengerelateerde oorzaken:

- te laag geboortegewicht. Bij één onderzoek, lager dan 1000 gram; bij een ander onderzoek meer problemen bij biggen met een geboortegewicht van 1220 gram dan 1420 gram
- erfelijke gevoeligheid. Hiervoor bestaan aanwijzingen. De oorzaken zijn echter niet duidelijk
- te kort couperen van staarten
- geslacht. Het schijnt bij beertjes meer voor te komen dan bij zeugjes (3:2)
- meer bij biggen afkomstig van gelten dan bij 2^e- en 3^e- worps zeugen.

• Medicijnen:

Van bepaalde medicijnen wordt gesuggereerd dat bij gebruik de kans op een prolaps toeneemt.

Vagina-, blaas- en baarmoederprolapsen

Vagina-, blaas- en baarmoederprolapsen komen vaker voor bij zeugen. Ook hier is sprake van te veel persen als gevolg van verhoogde druk in de buikholte en/of in het bekken. Een aantal van bovengenoemde oorzaken kunnen als reden van extra persen worden genoemd:

- extra buikinhoud (bij drachtige zeug)
- verslapping van ophangbanden van de darmen, geslachtsapparaat en blaas; bij oude(re) zeugen
- verzakkingen bij oude zeugen
- vervetting, oedeemvorming, tumoren in bovengenoemde ophangbanden

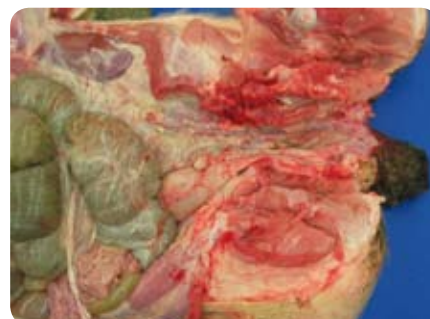
- te heftig persen als gevolg van te zware biggen of verkeerde ligging van biggen
- irritatie en ontsteking van de vagina, na toepassen van (ondeskundige) geboortehulp of als gevolg van inseminatie.

Preventie en behandeling

De preventie bestaat uit het achterhalen en het oplossen van de mogelijke oorzaak. De behandeling bestaat uit het herstellen van de prolaps. Dit lukt meestal bij minder ernstige gevallen. Bij ernstige gevallen kan amputatie van de prolaps toegepast worden. Meestal zijn de vooruitzichten na amputatie slecht.

Amputatie anusprolaps big

Prolaps endeldarm